

Afstudeerproject:

Stichting Betheljada
Paramaribo
Suriname

Afstudeerproject:

Dewi van Eijk 20042791

Inge de Koning 20043573

Afstudeerbegeleidster:

Kim Borsboom

Voorwoord

Voor ons afstudeerproject in het vierde jaar van de opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening, aan de Haagse Hoge school, hebben wij onderzoek gedaan naar de zorgbehoeftes van meervoudig gehandicapte kinderen bij stichting Betheljada in Suriname. En naar de kwaliteiten die een begeleider in huis moet hebben om de meervoudig gehandicapte kinderen te kunnen begeleiden. Wij zijn bij deze instelling terecht gekomen door onze stage in Suriname.

In ons onderzoek hebben wij verschillende mensen gevraagd om mee te werken aan ons onderzoek. Daarom willen wij graag stichting Betheljada, kinderdienstencentrum Kind & zo, familie Schotel, en Antoinette bedanken voor hun medewerking aan ons afstudeerproject. Zonder de informatie, die wij via hen hebben verkregen, zou ons onderzoek niet zijn geworden zoals het nu is.

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Inhoudsopgave.....	3
1. Inleiding.....	5
1.1 Ons zelf voorstellen.....	5
1.2 Inleiding onderwerp en motivatie voor het onderwerp	5
1.3 Probleemstelling, deelvragen, doelstelling	6
2. Onderzoekseenheden	8
2.1 Methode van dataverzameling:	9
2.2 Geldigheid en betrouwbaarheid.....	9
3. Beschrijving van de instelling	10
3.1 Deelvraag 1.....	10
<i>Wat is stichting Betheljada?</i>	10
3.2 Beschrijving van de medewerkers, het team.	12
4. Literatuuronderzoek	14
4.1 Deelvraag 2.....	14
<i>Wat zijn de kenmerken van meervoudig gehandicapte cliënten?</i>	14
4.2 Deelvraag 3:.....	15
<i>Wat zijn de basisbehoeftes van meervoudig gehandicapte cliënten?</i>	15
4.3 Deelvraag 4:.....	16
<i>Wat is optimale zorg voor meervoudig gehandicapte cliënten?</i>	16
4.4 Deelvraag 5:.....	17
<i>Op welke manier kan je een meervoudig gehandicapte cliënt het best benaderen en stimuleren?</i>	17
4.5 Deelvraag 6:.....	20
<i>Welke kwaliteiten heb je als begeleider nodig om meervoudig gehandicapte cliënten te begeleiden?</i>	20
4.6 Deelvraag 7:.....	22
<i>Wat zijn de criteria waaraan de instructiefilm moet voldoen om de benadering en stimulering naar de kinderen te benadrukken.</i>	22

5. Uitwerking dataverzameling	23
5.1 Tegenstellingen in de literatuur en de enquêtes:.....	27
5.2 Overeenkomsten in de literatuur en de enquêtes:.....	27
5.3 De belangrijkste vaardigheden van een begeleider:.....	28
6. Conclusie	29
6.1 Beknopt antwoord op de deelvragen	29
6.2 Antwoord op de probleemstelling:	31
7. Eindproduct.....	32
8. Bijlagen	34
Bijlage 1:.....	34
Enquêtevragen Kinderdienstencentrum Kind & Zo.....	34
Bijlage 2:.....	36
Enquêtevragen stichting Betheljada	36
Bijlage 3:.....	38
Brief van de directeur van stichting Betheljada.....	38
Bijlage 4:.....	39
Procesverslag	39
Bijlage 5:.....	46
Literatuurlijst	46
Bronvermelding:.....	46

1. Inleiding

In dit document zullen wij ons zelf, en de instelling stichting Betheljada eerst voorstellen. Daarna volgt onze probleemstelling met onze doelstelling en deelvragen.

Nadat wij de deelvragen benoemd hebben gaan wij verder met het literatuuronderzoek, en de uitwerking van onze enquêtes. Hierop volgt de analyse van onze dataverzameling en onze conclusie van ons onderzoek.

Met onze conclusie zullen wij verder gaan met het beschrijven van de inhoud van ons eindproduct.

1.1 Ons zelf voorstellen

In de stageperiode derde leerjaar van de opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening, aan de Haagse Hogeschool, hebben wij: "Dewi van Eijk en Inge de Koning" ervoor gekozen om stage te gaan lopen in Suriname. Na een jaar lang voortraject zijn wij op 26 januari 2006 vertrokken naar Suriname. Wij hebben via school een stageplaats toegewezen gekregen op de instelling stichting Betheljada, een huis voor meervoudig gehandicapte cliënten.

Wij hebben in de 5 maanden stage veel ervaring opgedaan. We hebben een geweldige tijd beleefd. Tijdens de stage periode hebben wij gezien dat de zorg voor de kinderen op stichting Betheljada nog beter gerealiseerd zou kunnen worden. Er is een basis kennis bij de begeleiding aanwezig. Omdat er geen opleiding in Suriname is waarbij je opgeleid kunt worden in de zorg voor gehandicapten, is het voor de begeleiding erg moeilijk om nieuwe kennis op te doen.

We hebben van Monika Courtar, directeur van de instelling, een probleemstelling gekregen die wij als afstudeer project willen ontwikkelen. Op deze manier blijven we, ondanks dat we niet meer in Suriname zijn, betrokken bij stichting Betheljada.

1.2 Inleiding onderwerp en motivatie voor het onderwerp

Wij hebben ervoor gekozen om in ons onderzoek in te gaan op de basisbehoeften van meervoudig gehandicapte cliënten binnen Stichting Betheljada omdat wij vinden dat de werknemers erg onzeker zijn in hun handelen naar de cliënten. Wij hebben ondervonden dat ze te weinig kennis hebben om een optimale zorg te bieden aan de cliënten van stichting Betheljada. Toen wij uit Suriname vertrokken wilden wij graag nog iets voor hen betekenen, vandaar dit onderwerp en het uiteindelijke eindproduct voor Stichting Betheljada.

1.3 Probleemstelling, deelvragen, doelstelling

Probleemstelling:

De zorg voor meervoudig gehandicapte cliënten binnen stichting Betheljada te Suriname is niet optimaal ontwikkeld.

Welke (basis)kennis heeft het personeel van stichting Betheljada nodig voor het werken met meervoudig gehandicapte cliënten van 0 tot 35 jaar met betrekking tot hun basisbehoeften? Hierbij willen wij letten op het stimuleren en de benaderingswijze naar de kinderen.

Deze vraag gaat in op het onderzoeken naar de behoeftes van het personeel om meer kennis op te doen om te kunnen werken met de cliënten van stichting Betheljada.

Wij hebben voor deze probleemstelling gekozen omdat wij zelf hebben ondervonden hoe de basis zorg voor meervoudig gehandicapte cliënten binnen Stichting Betheljada is. Wij willen ingaan op de basis behoeften omdat wij vinden dat wanneer er voldaan kan worden aan de basis behoeften, de verdere zorg voor de cliënten ook verbeterd kan worden. Zo willen wij de benaderingswijzen en het stimuleren van de kinderen in activiteiten benadrukken omdat hier de valkuil ligt bij het personeel van stichting Betheljada. Uit ervaring hebben wij gezien dat wanneer er bij Stichting Betheljada zich een probleem voordoet, men al allerlei oplossingen aandraagt voordat de kern van het probleem duidelijk is. Daarom kiezen wij ervoor om bij de basisbehoeften te beginnen, zodat deze later uitgebreid kunnen worden naar de totale zorg. Met daarbij rekening te houden met de gedragsproblematiek en de diverse stoornissen van de cliënten.

Doelstelling:

Kennis en inzicht verkrijgen om de zorg voor meervoudig gehandicapte cliënten binnen stichting Betheljada te Suriname te verbeteren.

Wij vinden het belangrijk om deze kennis en inzichten te verkrijgen omdat wij hebben ondervonden dat wanneer er meer kennis en inzicht is in de zorg voor de cliënten er betere zorg kan worden geboden door de personeelsleden.

Wij hebben hiervoor gekozen omdat wij vanuit onze werkervaring in Nederland. En van onze voorgaande opleidingen, Sociaal Pedagogisch Werk en Sociaal Pedagogische Hulpverlening, hebben meegekregen welke basis behoeften belangrijk zijn binnen dit werkveld. Niet alle basisbehoeften vanuit Nederland zijn in Suriname ook toepasbaar, maar door het half jaar stage ervaring in Suriname hebben wij een duidelijk beeld van de mogelijkheden binnen Stichting Betheljada.

Deelvragen:

Wij hebben een aantal deelvragen opgesteld voor ons onderzoek. Wij hebben voor deze deelvragen gekozen omdat wanneer wij deze deelvragen hebben beantwoord wij een beeld kunnen vormen voor ons verdere onderzoek.

Onderzoek deelvragen

1. Wat is stichting Betheljada?
2. Wat zijn de kenmerken van meervoudig gehandicapte cliënten?
3. Wat zijn de basisbehoeftes van meervoudig gehandicapte cliënten?
4. Wat is optimale zorg voor meervoudig gehandicapte cliënten?

Eindproduct deelvragen:

5. Op welke manier kan je een meervoudig gehandicapte cliënt het best benaderen en stimuleren?
6. Welke kwaliteiten heb je als begeleider nodig om meervoudig gehandicapte cliënten te begeleiden?
7. Wat zijn de criteria waaraan de instructiefilm moet voldoen om de benadering en stimulering naar de kinderen te benadrukken.

2. Onderzoekseenheden

Door middel van onze ervaringen tijdens de stage op stichting Betheljada hebben we een onderzoeksvraag op kunnen stellen. Deze vraag gaat in op het onderzoeken naar de behoeftes van het personeel om meer kennis op te doen om te kunnen werken met de cliënten van stichting Betheljada.

Enquêtes binnen stichting Betheljada

Bij stichting Betheljada zelf willen wij enquêtes houden onder het personeel om een beeld te krijgen van hoe men de zorg voor de cliënten op dit moment uitvoert, en of men hier tevreden over is. Ook willen we van het personeel weten wat zij nog graag zouden willen leren en hoe zij dit zouden willen leren. Wij willen de enquêtes afnemen bij alle directe verzorgsters van de cliënten. We houden bij het afnemen van de enquêtes rekening met eventuele afwezigheid van de personeelsleden. We willen minimaal 25 enquêtes afnemen. Die 25 enquêtes gaan we gebruiken in ons onderzoek om een voor ons betrouwbaar beeld te vormen van de behoeftes van het personeel van stichting Betheljada. Deze conclusie zal gericht zijn op het personeel die de zorg voor meervoudig gehandicapten cliënten binnen stichting Betheljada bieden.

We hebben vanuit Suriname slechts 13 enquêtes terug gehad waardoor wij vinden dat dit geen totaal beeld kan geven van de huidige situatie binnen stichting Betheljada. Maar door onze ervaring weten wij hoe de situatie binnen stichting Betheljada is, waardoor we de verkregen informatie vanuit de enquêtes wel willen en kunnen gebruiken bij ons onderzoek.

Enquêtes binnen kinderdienstencentrum Kind & Zo

Wij hebben er voor gekozen om nog een tweede enquête af te nemen. Deze willen wij afnemen binnen instelling kinderdienstencentrum Kind & Zo, een instelling voor gehandicapte kinderen in Delft, Nederland. Met deze informatie willen we een beeld krijgen hoe de kinderen binnen een instelling in Nederland benaderd en gestimuleerd worden. Om zo een vergelijking te kunnen maken met de benadering- en stimuleringswijze binnen stichting Betheljada te Suriname.

2.1 Methode van dataverzameling:

Naast de enquêtes willen wij de informatie die wij nodig denken te hebben verkrijgen via literatuur uit boeken en onze eigen ervaring vanuit de opleiding en stage bij stichting Betheljada. We maken van deze verschillende informatie bronnen gebruik omdat wij vinden dat het een betrouwbaar beeld vormt voor ons onderzoek. We gaan de informatie uit de boeken, enquêtes en onze eigen ervaring met elkaar vergelijken om zo tot een conclusie te komen.

2.2 Geldigheid en betrouwbaarheid

De interne geldigheid waarborgen wij omdat de enquêtes een goed beeld scheppen over de situatie binnen stichting Betheljada. Wanneer wij de enquêtes terug krijgen willen wij telefonisch contact met Monika Courtar, de directeur van stichting Betheljada. Zij zou dan bepaalde gegeven antwoorden kunnen verduidelijken. Zo wordt het niet alleen door ons bekeken met onze mening, maar ook door Monika met haar mening. We kiezen ervoor om dit telefonisch te doen omdat wij vinden dat wanneer je iemand spreekt je meer om verduidelijking kan vragen, dan op het moment waarop je alles per e-mail bespreekt. We bespreken dan de uitkomsten van de enquêtes om zo te streven naar de intersubjectiviteit binnen het onderzoek.

Wij vinden dat er geen sprake is van externe geldigheid omdat ons onderzoek zich specifiek richt op de medewerkers van stichting Betheljada. De uitkomst van het onderzoek beschrijft de unieke situatie waarin stichting Betheljada op dit moment verkeerd. Het uiteindelijke eindproduct van dit onderzoek is specifiek gericht op de probleemstelling vanuit stichting Betheljada. Wanneer er een vergelijkbare situatie zich binnen een andere instelling voordoet zou er mogelijk wel gebruik gemaakt kunnen worden van de uitkomsten van ons onderzoek.

3. Beschrijving van de instelling

Wij hebben een beschrijving nodig van de instelling omdat ons onderzoek gericht is op de instelling stichting Betheljada. Wij hebben in dit hoofdstuk ook de visie en missie van stichting Betheljada beschreven. Wij willen binnen het eindproduct rekening houden dat de visie en missie past bij het eindproduct voor stichting Betheljada.

3.1 Deelvraag 1:

Wat is stichting Betheljada?

Stichting Betheljada is in november 1979 opgericht door mevrouw Annie Bishop. Stichting Betheljada heeft een huis voor kinderen met een meervoudige handicap. Het huis biedt zowel dagbesteding al woonzorg voor in totaal 38 cliënten in de leeftijd van 0- 35 jaar oud. De instelling biedt zorg aan alle lagen van de samenleving, en van alle verschillende religies. Stichting Betheljada valt onder de gehandicapten zorg. Stichting Betheljada biedt zorg aan meervoudig complex gehandicapte cliënten, dit is een complexe doelgroep omdat de cliënten zowel lichamelijke als verstandelijke beperkingen hebben. Naast deze beperkingen komen er ook nog andere stoornissen kijken als; epilepsie, eetproblemen, gedragsproblemen, autisme en vergroeiingen.

De cliëntengroep waar we mee te maken hebben bestaat uit 2 opgesplitste groepen. Een woongroep, hier wonen de cliënten permanent. Ze krijgen hier de basis verzorging die zij nodig hebben. Overdag bezoekt een groot aantal cliënten van deze groep een activiteitengroep. Hier worden verschillende activiteiten aan de cliënten aangeboden.

De andere groep waar we mee te maken hebben, is de dagopvang. Hier worden de cliënten elke ochtend rond 7.45uur thuis opgehaald en rond 14.30uur weer thuis gebracht met een busje. Op de dagopvang wordt de cliënten de zorg geboden die zij nodig hebben. Naast de persoonlijke zorg worden er verschillende activiteiten aan de cliënten aangeboden door het vaste personeel.

De cliënten die gebruik maken van de zorg die stichting Betheljada biedt zijn tussen de 1 en de 35 jaar oud.

De missie die stichting Betheljada heeft is¹:

Stichting Betheljada “huis waar god voor zorgt” biedt een liefdevol thuis aan kinderen en jong volwassenen met een ernstige meervoudige handicap door zowel 24 uurzorg als dagopvang en is op dat gebied een pionier in Suriname.

Zij trachten een inspirerende werkplek te creëren waarin het welzijn van de kinderen en medewerkers essentieel is. Daarnaast willen zij door aanbod van zorggerelateerde diensten een voorbeeld zijn voor de omgeving.

Naast een missie heeft Betheljada ook een visie¹.

Vanuit die visie wordt er gewerkt:

Stichting Betheljada innoveert door haar professionele kijk op hedendaagse zorg voor mensen met een handicap. Stichting Betheljada is zich bewust van haar omgeving, zowel op zorg- als beleidsniveau. De levensverwachting van mensen met een handicap neemt toe en de taboesfeer die met handicaps gepaard gaan neemt af. Stichting Betheljada zal vaker geconfronteerd worden met schrijnende gevallen en wil vanuit de christelijke overtuiging, de voortdurende hulp bieden. Voor een structurele verbetering van de zorg en in het bijzonder zorg voor mensen met een handicap nemen zij deel aan overlegstructuren waaruit nationaal beleid voortvloeit. Op operationeel niveau waarborgen zij kwalitatieve zorg door het verschaffen van (interne) opleidingsmogelijkheden. Door aanbod van opleidingen aan derden verbeteren zij de kwaliteit van zorg in het algemeen. Opleidingsmogelijkheden dragen bij aan de individuele ontwikkeling van de medewerkers wiens welzijn essentieel is voor het bereiken van de door stichting Betheljada gestelde doelen.

Wachttijstverkortings vindt slechts plaats na overlijden van een bewoner. Stichting Betheljada kijkt kritisch naar het aantal bewoners dat zij individuele zorg en een thuis kunnen bieden middels 24-uurzorg en dagopvang. Uitbreiding van de dienstverlening wordt overwogen, mits kwaliteit van de zorg gewaarborgd kan blijven.

Zo blijft de liefdevolle zorg voor kinderen en jong volwassenen met een ernstige meervoudige handicap gewaarborgd.

1. Monika Courtar, directeur stichting Betheljada, *jaarverslag 2005*, accountant Ritfeld & Co, Paramaribo Suriname, 2006.

3.2 Beschrijving van de medewerkers, het team.

Het team van stichting Betheljada bestaat uit ongeveer 36 medewerkers. Deze hebben allemaal een verschillende taak binnen stichting Betheljada. Zo zijn er een aantal werknemers in dienst die zorg dragen voor de tuin, en voor het wasgoed van alle kinderen. Naast de medewerkers voor de tuin en het wasgoed zijn er ook een aantal werknemers die werken in de keuken. Zij verzorgen de 3 maaltijden per dag voor alle kinderen.

Personeel op de woongroepen van stichting Betheljada:

Stichting Betheljada bestaat uit 2 woongroepen, een activiteitengroep, en de dagbesteding. Op de woongroepen werken in totaal 15 mensen. Zij zorgen voor de dagelijkse zorg van de kinderen. Bij deze groep ligt de kern van onze probleemstelling. Naar onze mening werkt deze groep op de automatische piloot. Wij hebben ervaren dat zij met de kinderen om gaan zoals zij ook met hun eigen kinderen omgaan, en zoals zij zelf zijn opgevoed. Deze groep werkt op de automatische piloot. Zij gaan om met de kinderen zoals zij ook met hun eigen kinderen omgaan, en zoals zij zelf zijn opgevoed. Er is geen eenduidig beleid van hoe om te gaan met de kinderen. Er wordt door het personeel van de woongroepen van stichting Betheljada aangegeven dat zij doen wat er van hen gevraagd wordt, maar dat zij de zorg voor de kinderen erg zwaar vinden. Dit komt mede doordat het personeel niet weet hoe om te gaan met een kind met een meervoudig complexe handicap.

De activiteitengroep heeft 2 personeelsleden. Zij begeleiden de kinderen van de woongroepen bij activiteiten. Enkele activiteiten die het personeel biedt zijn snoezelen, knutselen, muziek maken, en zwemmen.

Personeel op de dagopvang van stichting Betheljada:

Dan heeft stichting Betheljada nog een laatste groep, de dagopvang. Deze groep heeft 4 vaste personeelsleden. Deze halen iedere morgen om 7.00u de kinderen, met een busje van de stichting zelf, op vanuit hun thuissituatie, en brengen de kinderen om 14.00 uur weer naar hun huis.

Opleidingen van het personeel van stichting Betheljada:

Het personeel van stichting Betheljada heeft diverse opleidingen. Helaas heeft niemand een relevante opleiding afgerond die er op gericht is om met meervoudig gehandicapte kinderen te werken. Er zijn een aantal werknemers die een opleiding hebben afgerond in verzorging of de huishoudschool.

Er is momenteel een interne opleiding gestart binnen stichting Betheljada die er op gericht is de personeelsleden te scholen om hun werkzaamheden beter te kunnen uitvoeren. Er worden vakken aangeboden zijn sociale vaardigheden, ontwikkelingspsychologie, en anatomie. Wij vinden het goed dat de personeelsleden worden geschoold, maar wij hebben ervaren dat de opleiding over het algemeen te hoog gegrepen is voor het personeel, omdat ze niet bij de basis beginnen met het leren over gehandicapten kinderen en de vaardigheden die daarbij komen kijken. Maar het personeel wordt het diepe in gegooid en krijgen vakken zoals ontwikkelingspsychologie en anatomie. Hierdoor is het slagingspercentage van de opleiding niet zo hoog.

4. Literatuuronderzoek

4.1 Deelvraag 2:

Wat zijn de kenmerken van meervoudig gehandicapte cliënten?

De term meervoudig complex gehandicapt houdt in:

Het hebben van twee of meer handicaps die;

- ieder voor zich ernstig, omvangrijk en langdurig zijn.
- Elkaar wederzijds beïnvloeden op een ingewikkelde manier.
- Als 1 handicap tot uiting komt.²

Deze informatie is relevant voor ons onderzoek omdat het gaat over de doelgroep meervoudig gehandicapten kinderen.

Boek ontwikkelingspsychopathologie bij kinderen en jeugdigen. Jakob Rigter.

We hebben voor dit boek gekozen omdat wij ons onderzoek doen over gehandicapten kinderen. In dit boek wordt beschreven wat de "normale"ontwikkeling is bij een kind. Wij willen deze informatie van het boek meenemen omdat wij het belangrijk vinden de ontwikkeling van een kind te leren kennen en mee te nemen in de basisbehoeften die wij belangrijk vinden voor de gehandicapten kinderen van Betheljada.

Dit boek neemt de theorie van de ontwikkelingsopgaven als uitgangspunt om de ontwikkeling bij kinderen en jongeren te beschrijven. Deze theorie gaat er van uit dat een kind in elke leeftijdsfase bepaalde opgaven moet zien te volbrengen. Bij niet goed beheersen van een bepaalde ontwikkelingsopgave, wordt de kans op latere problemen groter.

Het uitgangspunt van dit boek is dat kinderen en jongeren unieke individuen zijn die unieke ervaringen meemaken. Ook al kunnen 10 kinderen ogenschijnlijk hetzelfde meemaken, zij zullen op tien verschillende manieren reageren, afhankelijk van hun vroegere ervaringen en hun eigen kenmerken.

Definitie: afwijkend gedrag of een psychische stoornis wordt niet als statisch gezien: dat heb je of dat heb je niet, maar als dynamisch: je kunt er last van hebben, een beetje of soms juist heel veel. Dit betekent dat men ervan uit gaat dat de verschijningsvorm van afwijkend gedrag verandert gedurende de levensloop van een persoon.³

2: Gehandicaptenzorg WZ15 derde druk, *Floor de Graaf, Ine Jacet, Ed Urlings, Margreet Weide*, Samen Scholen, Uitgeverij Angerenstein, Arnhem 2002.

3: Jakob rigter (2002) ontwikkelingspsychopathologie bij kinderen en jeugdigen, Uitgeverij Coutinho b.v.

4.2 Deelvraag 3:

Wat zijn de basisbehoeftes van meervoudig gehandicapte cliënten?

De zorg voor meervoudig complex gehandicapte cliënten moet uitgaan van de individuele behoeften van de cliënt. In deze visie is niet de handicap (iets wat iemand niet kan), maar iemands mogelijkheden (iets wat iemand wel kan) het uitgangspunt van de zorg. ⁴

De belangrijkste behoeften die de cliënten hebben in de zorg voor hen zijn:

Algemene dagelijkse behoeften van een cliënt:

- *Verzorgingsbehoeften*; deze wordt gezien als lichaamsverzorging, zorg voor eten en drinken, zorg voor slaap en rust.
- *Veiligheid*; zowel fysieke veiligheid (geen gevaar) als sociaal- emotionele veiligheid (veilig en vertrouwd voelen, je gevoelens kunnen en mogen tonen).

Behoeftes aan dagritme. Binnen het dagritme hebben de cliënten de behoefte aan:

- *Behoeftes aan ontwikkeling*
- *Behoeftes aan structuur*: huisregels, gewoonten.

Behoeftes aan emotionele en sociale ontwikkeling:

- *Affectieve behoefte*; behoefte om gevoelens, emoties en liefde te kunnen delen met anderen. Deze is zowel op te splitsen in een lichamelijke kant, waarin er behoefte is aan lichamelijk contact (knuffelen), en de gevoelskant, waarin je met elkaar kan praten, zingen, naar elkaar luistert en bij elkaar bent.
- *Behoeftes aan vertrouwen*; Mensen om je heen kunnen vertrouwen.
- *Behoeftes aan reflectie*; cliënten moeten kunnen werken dat ze de moeite waard zijn, dat zij serieus genomen worden. De bevestiging kunnen krijgen wanneer zij iets goed gedaan hebben.
- *Behoeftes aan hechting*; het zoeken van cliënten naar een hartelijk en liefdevol sociaal contact. ⁴

Deze literatuur over de basisbehoeften is relevant voor ons onderzoek omdat het de behoeftes beschrijft van de gehandicapten kinderen. Deze behoeftes zijn belangrijk omdat we ze willen benadrukken in ons eindproduct. De basis behoeften van de meervoudig gehandicapten kinderen binnen stichting Betheljada zijn naar onze mening niet algemeen bekend waardoor we ze willen benadrukken in ons product.

4: Begeleiden spw 3 Agogisch, *Martien Lodder*, uitgeverij Spruyt, van Mantgem & de Does BV, Leiden, 1999.

4.3 Deelvraag 4:

Wat is optimale zorg voor meervoudig gehandicapte cliënten?

De huidige visie binnen Nederland op optimale zorg binnen de gehandicapten zorg is dat cliënten zoveel mogelijk zelf bepalen welke zorg zij nodig hebben; in overleg met de cliënt bepaald de instelling welke zorg zij kunnen geven. Het geeft de cliënt zelfvertrouwen om de zorg nog in eigen handen te kunnen hebben door nog zelf te doen wat zij zelf kunnen doen, en hulp in te schakelen op het moment dat het alleen niet meer lukt.⁵

Voor stichting Betheljada betekend de optimale zorg voor de cliënten dat de bewoners op hun eigen niveau gestimuleerd worden om optimaal te functioneren. Bij het stimuleren op eigen niveau wordt er rekening gehouden met het kennen en kunnen van een cliënt zodat ze niet overvraagd worden. Er kan ontplooiing op lichamelijk gebied ontstaan door middel van aanpassingen die zij nodig hebben bij hun handicap. Op sociaal gebied om de sociale vaardigheden naar bijvoorbeeld andere kinderen of naar de begeleiders te ontwikkelen. Op emotioneel gebied zodat de kinderen hun gevoelens kunnen uiten. En cognitief niveau waarin de kinderen gestimuleerd worden om hun zelfredzaamheid te bevorderen. De cliënten hebben hier behoefte aan zodat zij zich een waardige persoon voelen en zich gerespecteerd kunnen voelen. Ze krijgen de specialistische zorg die ze nodig hebben die past bij hun ontwikkeling en hulpvraag. Bij stichting Betheljada wordt een thuissituatie gecreëerd voor alle bewoners met de geborgenheid die ook zij verdienen.⁶

Deze informatie is relevant voor ons onderzoek omdat het een beeld geeft hoe de zorgsector gehandicaptenzorg in gaat op de behoeften van gehandicapten kinderen. De behoeften willen wij leren kennen zodat wij een beeld kunnen scheppen wat belangrijk is binnen de zorg voor gehandicapten kinderen.

5: Tanneke Hilhorst, *verzorgen Wz 308*, Uitgeverij Angelstein, 2001

6: Monika Courtar, directeur stichting Betheljada, *jaarverslag 2005*, accountant Ritfeld & Co, Paramaribo Suriname, 2006.

4.4 Deelvraag 5:

Op welke manier kan je een meervoudig gehandicapte cliënt het best benaderen en stimuleren?

Het boek, werkboek opvoeding van Hans Malschaert en Martinus Traas, benoemt verschillende benaderingsmethoden. Wij hebben ervoor gekozen om deze benaderingsmethoden te gebruiken voor ons onderzoek omdat we het personeel van stichting Betheljada willen laten zien dat er verschillende manieren zijn om een kind te benaderen. Iedere benadering geeft weer een ander inzicht in het werken met de kinderen en in het gedrag van het kind. Wij vinden het van belang dat het personeel van stichting Betheljada dit inzicht ook gaat krijgen. Zo krijgen zij meer inzicht in de denk wereld van de kinderen, wat het werken met de kinderen en het begrijpen van de kinderen stimuleert.⁷

De gedragspsychologie:⁷

Deze benadering geeft inzicht in menselijk gedrag.

Men ziet het menselijke gedrag en de ontwikkeling hiervan als een leerproces. Men gaat er van uit dat een organisme reageert op een stimulus met een bepaald respons en onderzoeken welk effect dit heeft. De gedragspsychologie gaat er vanuit dat je met straffen en belonen gedrag kan veranderen.

Binnen stichting Betheljada zou deze betrekking kunnen hebben op de manier van omgang naar de kinderen. Wij hebben gezien dat een begeleidster altijd een kind op dezelfde negatieve manier het kind uit bed haalde. Wij hebben ondervonden dat op het moment dat het kind deze begeleidster zag, al direct begon te huilen door haar negatieve ervaring met het uit bed halen. Wij denken gebruik te kunnen maken van de gedragspsychologie door te laten zien dat als je een kind positief benaderd je ook een positieve reactie terug kan verwachten van het kind.

De cognitieve benadering:⁷

Deze benadering geeft inzicht het vast stellen en onderzoeken van gedrag bij de mens en zijn omgeving. Men gaat er van uit dat ervaringen worden opgeslagen, geselecteerd, en georganiseerd. Zij gaan er vanuit dat wanneer er iets gebeurt, het kind deze situatie onthoudt en meeneemt in een vergelijkbare situatie. We willen deze benadering in ons onderzoek meenemen omdat een kind leert van eerdere ervaringen. Dit kunnen zowel positieve als negatieve ervaringen zijn. Bij stichting Betheljada hebben wij gezien dat de kinderen liggend te eten kregen. Hierdoor aten de kinderen niet goed, en konden zij niet slikken. Wij hebben de kinderen in een stoel gezet, en hen op die manier eten gegeven. De kinderen merkten dat wij het beste met hen voor hadden waardoor er een vertrouwensrelatie ontstond. Hierdoor kregen wij bij de kinderen meer gedaan in de eetsituatie.

De psychodynamische benadering:⁷

Deze benadering geeft voornamelijk inzicht wat er binnen in een mens afspeelt. De nadruk ligt op het begeleiden van het socialisatieproces van het kind. Men gaat er van uit dat de psychische ontwikkeling begrepen kan worden als een strijd tussen de primair biologische driften, voornamelijk de seksuele drift, en de onderdrukking daarvan binnen de geldende cultuur. Er wordt rekening gehouden met de behoeftes van de cliënten. Wij nemen dit in ons onderzoek mee omdat uit het onderzoek is gebleken dat de behoeftes van een cliënt erg belangrijk zijn.

De humanistische benadering:⁷

Deze benadering is een theorie over het menselijke gedrag in het algemeen. Men gaat er van uit dat ieder mens een ingeboren kracht heeft die streeft naar een volledige ontplooiing van de persoonlijkheid. Alle vermogens van de persoon op het gebied van emotie, communicatie, creativiteit, intelligentie, seksualiteit, en uiteindelijk ook zaken als maatschappelijke verantwoordelijkheid en religie als het ware streven naar verwerkelijking binnen de eigen persoonlijkheid. Wanneer je met een kind werkt hou je altijd rekening met de persoonlijkheid van een kind. Wij vinden het belangrijk om dit te noemen in ons onderzoek omdat wij in Suriname hebben gezien dat er niet altijd rekening wordt gehouden met het kind. Er was een kind bij stichting Betheljada die erg verlangde naar lichamelijk contact, knuffelen op schoot zitten e.d. Dit werd niet gedaan omdat het kind haar driften niet onder controle had, en zij hierdoor ruw omging met begeleiders. Door de begeleiders te laten zien dat kinderen behoefte hebben aan lichamelijk contact, zal de zorg voor dit kind en de andere kinderen verbeteren. En zal het kind haar driften onder controle leren krijgen.

De communicatie en/of systeemtheorie:⁷

De kern van deze theorie is dat het menselijk gedrag primair wordt opgevat als communicatie. Geen enkel mens kan zich aan de communicatie met de medemens onttrekken, ook al kan hij deze wel saboteren of verkeerd gebruiken. Dit is de benadering die wij het meest mee willen nemen in ons onderzoek omdat wij hebben gezien bij stichting Betheljada dat de communicatie van en naar de kinderen niet wordt opgepikt door de begeleiders. Er wordt (bijna) niet met de kinderen gecommuniceerd. Uit ons onderzoek en uit onze eigen ervaring is gebleken dat het heel belangrijk is om te communiceren met een kind zodat deze zich kan ontwikkelen.

7: Werkboek opvoeding, *Hans Malschaert en Marinus Traas*, HBuitgevers, 2004, Baarn

4.5 Deelvraag 6:

Welke kwaliteiten heb je als begeleider nodig om meervoudig gehandicapte cliënten te begeleiden?

In de begeleiding van meervoudig complex gehandicapte cliënten is het van belang om gebruik te maken van:

- totale communicatie, waarin je bewust wordt van andere vormen van communicatie dan de gesproken taal, aan gepast aan het niveau van de cliënt. De andere vormen van communicatie kunnen zijn: Je houding, zowel lichamelijk als je houding naar het kind toe. Je gezichtsuitdrukkingen.
- Het bieden van structuur in de vorm van een vast dagprogramma, consequent zijn, duidelijkheid bieden voor het kind.
- Het gebruik maken van spel.
- En het aanleren van Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen- vaardigheden.⁸

In het sociaal agogisch basisboek, individuele gespreksvoering en het sociaal agogisch basisboek, methodiek sociaal pedagogische hulpverlening worden een aantal vaardigheden genoemd die je moet bezitten om als SPH-er te kunnen werken. Het SPH werkveld is een werkveld dat open staat voor velen doelgroepen. Zo ook gehandicapten kinderen. Ons onderzoek gaat in op de doelgroep gehandicapten kinderen. Daarom vonden wij deze vaardigheden relevant om in ons onderzoek mee te nemen.

8: Gehandicaptenzorg WZ15 derde druk, *Floor de Graaf, Ine Jacet, Ed Urlings, Margreet Weide*, Samen Scholen, Uitgeverij Angerenstein, Arnhem 2002.

Een vaardigheid is volgens het sociaal agogisch basisboek, methodiek sociaal pedagogische hulpverlening: het vermogen om technisch goed te kunnen werken op basis van een voor die situatie en methode gewenste attitude/ houding.⁹

Attitude:

De attitude van een hulpverlener zegt iets over de manier waarop hij als werker iets doet: met overtuiging, inzet, enthousiasme of vanuit onverschilligheid en weezin. Dieper liggende eigen normen en waarden spelen hierbij een rol.

De belangrijkste vaardigheden zijn:

Inlevingsvermogen:

- Empathie
- Respecteren
- Contact kunnen maken
- Sociale vaardigheden.
- Aandacht kunnen geven.

Doelgericht werken

- Assertief zijn
- Zorgvuldig zijn
- Consequent zijn

Situatiehantering

Dat wil zeggen een specifieke vaardigheid om situaties zo vorm te geven dat ze passend zijn voor de cliënt.

Hulpverlening begint over het algemeen met aandacht geven aan de cliënt. Cliënten moeten kunnen ervaren dat hulpverleners hen horen en zien, ze willen erkenning voor hun gemoedstoestand en hun zorg. Om aandacht te kunnen geven aan een cliënt moet je, je open kunnen stellen voor de cliënt. Dit kan gedaan worden door je betrokkenheid te tonen. Dit kan je doen door je cliënt regelmatig aan te kijken en let hierbij ook op je non-verbale gedrag. Laat met je lichaam, gezichtsuitdrukking zien dat je er bent en dat je open staat voor de cliënt. Hiermee win je vertrouwen van de cliënt.¹⁰

9: Brinkman Frans (2000) *sociaal agogisch basisboek, methodiek sociaal pedagogische hulpverlening*. Bohn Stafleu Van Loghum Houten

/Diegem.

10: Brinkman Frans (2000) *sociaal agogisch basisboek, individuele gespreksvoering* Bohn Stafleu Van Loghum Houten /Diegem.

4.6 Deelvraag 7:

Wat zijn de criteria waaraan de instructiefilm moet voldoen om de benadering en stimulering naar de kinderen te benadrukken.

Het eindproduct dat wij gaan maken gaat bestaan uit een instructie film waarin wij willen laten zien aan de hand van korte situatieschetsen welke houding men aan kan nemen in het werken met meervoudig gehandicapte kinderen.

We hebben gekozen voor een instructie film omdat in een instructie aanwijzingen worden gegeven van wat er gedaan dient te worden, en hoe er gehandeld moet worden. In een documentaire gaat het over een op feiten berustende film, en dat is niet wat wij kunnen realiseren. Een voorlichtingsfilm geeft echter voorlichting over een bepaald onderwerp. En ook dit is niet wat wij willen en kunnen realiseren. Een instructie film geeft instructies van hoe men iets moet doen, het doel dat wij willen nastreven met de instructie film is dat het personeel de handelingen gaat oefenen die zij zojuist gezien hebben.

Wat wij willen bereiken met de instructie film is het informatie verstrekken over het benaderen en stimuleren van de kinderen aan de hand van voorbeelden vanuit de praktijk in Nederland. We willen een eenvoudige film maken die aansluit op de sociale en cognitieve behoeften van het personeel van stichting Betheljada. Dit zijn de behoeften zoals wij ze hebben ervaren tijdens onze stage, en de behoeftes die terug kwamen in de enquêtes.

We willen in de instructiefilm zowel voorbeelden geven door de benadering en stimulering te laten zien, als door de benadering en stimulering uit te leggen. Wij willen het personeel van stichting Betheljada met behulp van de instructiefilm laten zien dat zij competentiegericht kunnen werken met meervoudig gehandicapte kinderen. Zij kunnen door middel van de instructiefilm nieuwe manieren van werken leren.

We willen er voor kiezen om de activiteiten baden, verschonen, muziek, snoezelen, eten, drinken, en zwemmen te belichten op de video. We hebben voor deze activiteiten gekozen omdat deze activiteiten uit de enquête vanuit stichting Betheljada naar voren kwamen. En wij hebben zelf ondervonden dat deze activiteiten vaak worden gedaan, hierdoor hebben we voor deze activiteiten gekozen.

We willen ervoor kiezen om teksten in de video naar voren te laten komen met uitleg over de video en eventuele handelingen in de stimulatie en benadering naar de kinderen.

5. Uitwerking dataverzameling

We hebben in de enquêtes die we onder het personeel van stichting Betheljada verspreidt hebben geen directe antwoorden gekregen op onze deelvragen. Dit was ook niet ons doel van de enquête. Ons doel van de enquête was dat we een helder beeld kregen van de problematiek die zich bevindt onder het personeel van stichting Betheljada.

We hebben een aantal tegenslagen gehad in het verstrekken van de enquêtes. We zijn in oktober al begonnen met het verspreiden van de enquêtes onder het personeel. We hebben uiteindelijk begin januari pas een aantal enquêtes terug gekregen. Met de uitslag van deze enquêtes konden wij in eerste instantie niet verder omdat het personeel van stichting Betheljada in de enquêtes voornamelijk aangaf dat zij alle handelingen, met betrekking tot het verzorgen van de kinderen, goed uitkonden voeren maar dat zij nog wel graag muziek instrumenten wilden leren bespelen en dat het personeel van stichting Betheljada graag zelf zou willen leren zwemmen.

Nadat de uitkomst van deze enquête bekend was hebben wij, zoals we eerder beschreven, opnieuw telefonisch contact gezocht met de directeur van stichting Betheljada, en hebben wij aan haar deze situatie voorgelegd. De probleemstelling kwam in eerste instantie van haar dus hebben we aan haar gevraagd of zij voor ons concreet op papier wilde zetten wat nu haar vraag is. Daaruit kwam het volgende naar voren:

“ Kan er een documentaire/voorlichtingsfilm gemaakt worden over hoe men in Nederland als verzorgster met een kind met een meervoudige handicap omgaat. Hoe benader je een kind, hoe stimuleer je een kind. De dagelijkse situatie zoals; baden, eten geven, snoezelen, zwemmen etc.”

De gehele brief van Monika Courtar, directeur stichting Betheljada, is terug te lezen in de bijlagen.

Uit de enquêtes zijn een aantal zaken naar voren gekomen die het personeel van stichting Betheljada nog graag zou leren:

Aanleren van vaardigheden:

- Meer til technieken bijleren want soms denk je dat je het goed doet en dan heb je toch last van je rug.
- Zit houding van een kind.
- Lig houding van een kind
- Leren hoe je met een kind in het zwembad moet zwemmen en waar je dan op moet letten.
- Gebaren taal leren

Activiteiten begeleiding:

- Kinderen die helemaal niks kunnen, proberen te activeren bij o.a. knutselen.
- Leren weten hoe ze zich voelen bij de verschillende activiteiten.
- Zingen met behulp van instrumenten zodat ze ook op muziek kunnen reageren

Inzicht en kennis:

- Om te leren reageren op het gedrag van een kind.
- Wat zijn de verschijnselen van epilepsie.
- Waar ze epilepsie door krijgen.
- Goede communicatie en een goede werksfeer krijgen in het team.
- Meer scholing voor het personeel.

Ook hebben wij enquête gehouden bij een kinderdienstencentrum in Delft. Ons doel van deze enquête was een beeld creëren van de zorg voor meervoudig gehandicapte kinderen in Nederland. We hebben ons in de enquête voornamelijk gericht op de benaderingswijze van het kind en op het stimuleren van het kind. In de enquête hebben we de activiteiten gespecificeerd zoals we ook in de enquête voor het personeel van stichting Betheljada hebben gedaan. En hebben we gevraagd waar je op moest letten bij de diverse activiteiten. Wij vinden deze informatie belangrijk omdat we nu een beeld hebben gecreëerd vanuit de zorg voor gehandicapte kinderen in Nederland. Deze informatie kunnen we nu vergelijken met wat wij zelf hebben gezien in Suriname.

Wat we voornamelijk terug kregen in de enquêtes zijn de volgende punten:

Het benaderen en stimuleren van de kinderen met een meervoudige handicap. Dit geldt voor alle genoemde activiteiten. (Eten geven, kinderen tillen, baden, verkleden, verschonen, zwemmen, knutselen, snoezelen)

Communiceren met het kind:

- totale communicatie
- vertel wat je gaat doen
- let op je houding naar het kind toe

Sociale en emotionele behoeftes van het kind:

- contact maken met de kinderen, door naam te noemen of het kind aan te raken
- behoud het contact met de kinderen
- complimentjes geven
- let op de reactie van het kind
- vind het kind het leuk/ niet leuk
- belonen

Zelfstandigheid van het kind stimuleren:

- samen de handelingen doen
- helpen waar nodig
- alle handelingen uit voeren aangepast aan het niveau
- let op wat het kind wel/niet kan
- bouw je begeleiding langzaam op
- aansluiten op de behoefte van de kinderen

Eigenwaarde van het kind respecteren:

- op het niveau aanspreken
- bouw een vertrouwensband op
- laat het kind niet alleen
- geef de kinderen de ruimte

Wat ons opvalt aan de uitkomst van de enquête in Nederland is, dat alle zorg voor een kind wordt aangepast per individu. In de uitkomst van de enquêtes vanuit Suriname viel ons meer op dat eruit kwam dat men zelf nog veel wilde leren in de omgang met alle kinderen. Het personeel van stichting Betheljada richt zich nog niet zozeer specifiek op de mogelijkheden en beperkingen van 1 kind.

5. Analyse van dataverzameling

Voor ons eindproduct is het nodig dat wij met de volgende punten uit de literatuur, enquêtes en onze eigen ervaringen vanuit Suriname rekening houden:

Wij willen aan de visie van Stichting Betheljada voldoen binnen ons eindproduct. Door een vorm van opleidingsmogelijkheden, de instructie film die uitleg geeft over het benaderen en stimuleren van de kinderen, aan te bieden aan de individuele medewerker van stichting Betheljada om de kwaliteit van de zorg te verbeteren.

Van belang voor ons eindproduct is een manier van benaderen en stimuleren van de kinderen. Vanuit de literatuur kwamen een aantal benaderingswijzen naar voren. Wij hebben ervoor gekozen om geen specifieke benaderingswijze te kiezen, en te laten zien omdat alle benaderingswijzen goede criteria hebben die van belang kunnen zijn om met meervoudig gehandicapte kinderen te werken.

Een aantal punten die terug kwamen in de verschillende benaderingswijzen die wij mee willen nemen in ons product zijn:

Gedragspsychologie:

- Het belonen van het goede gedrag van een kind.
- Het positief benaderen van een kind.

Cognitieve benadering:

- Ingaan op het gedrag van het kind.
- Rekening houden met eerdere ervaringen van een kind. Bijvoorbeeld de achtergrond van een kind.

Psychodynamische benadering:

- Het rekening houden met het socialisatieproces van een kind, waarin emoties, eerder opgedane indrukken en de omgeving van een kind een belangrijke rol spelen.

Humanistische benadering:

- De mogelijkheid tot ontplooiing van het kind.

Communicatie en/ of systeemtheorie

- wederzijds begrip.
- Alle vormen van communicatie, van en naar het kind.

5.1 Tegenstellingen in de literatuur en de enquêtes:

Wij zijn in de literatuur niet direct tegenstellingen tegen gekomen, in vergelijking met de enquêtes. Wat er in de literatuur beschreven wordt werd keerde tevens terug in de enquêtes van Kinderdienstencentrum Kind & Zo. De enige tegenstelling die wij keer op keer tegen kwamen was de tegenstelling tussen de Nederlandse gehandicaptenzorg en de Surinaamse gehandicaptenzorg. In Nederland werkt men vanuit de hulpvraag vanuit de cliënt. In Suriname stelt de begeleiding de begeleidingsbehoefte vast naar wat zij zelf goed vinden voor een cliënt.

5.2 Overeenkomsten in de literatuur en de enquêtes:

Wij zagen zowel in de literatuur als in de enquêtes die wij hebben afgenomen bij Kinderdienstencentrum Kind & Zo dat de theorieën uit de literatuur overeen kwamen met de manier van werken op Kinderdienstencentrum Kind & Zo. Voornamelijk het positief benaderen en de communicatie met een kind werd veel genoemd. In Suriname hebben wij ervaren dat juist deze vaardigheden minder ontwikkeld zijn bij het personeel. Zo hebben wij gezien dat de sociale en emotionele ontwikkeling niet wordt geuit naar en met de kinderen, waardoor de kinderen dit ook niet kunnen ontwikkelen.

Vanuit het werken met de kinderen op Kinderdienstencentrum Kind & Zo hebben zij de ervaring dat het belangrijk is de kinderen voor te bereiden op de activiteit die zij gaan doen. Wij willen dit graag meenemen in de instructiefilm omdat wij hebben ervaren dat dit in Suriname nog niet gedaan wordt, en het wel van belang is in de zorg voor een kind met een handicap.

Een kind heeft de behoefte aan verzorging, veiligheid en een dagritme. Dit kan alleen geboden worden als de communicatie van en naar het kind goed verloopt. Wanneer deze verstoord is, bijvoorbeeld doordat er niet gekeken wordt naar de non- verbale communicatie van een kind, kan een kind zijn gevoelens niet uiten. Waardoor het personeel de reactie en het gedrag van een kind niet begrijpt. Wij vinden het belangrijk om op de instructiefilm te laten zien dat de non- verbale communicatie van een kind veel vertelt over hoe een kind zich voelt. Wanneer het kind merkt dat je te vertrouwen bent, zal het kind zich meer gaan ontwikkelen, en ontplooien.

5.3 De belangrijkste vaardigheden van een begeleider:

De belangrijkste vaardigheden die een begeleider moet bezitten in het werken met meervoudig gehandicapte kinderen zijn:

- Inlevingsvermogen
- Doelgericht werken
- Situatieshantering

Wij hebben voor deze punten gekozen omdat wij vinden dat het belangrijk is om op een positieve manier naar de kinderen te kijken. Onze ervaring is dat er op een negatieve manier naar de kinderen gekeken werd. Het personeel van stichting Betheljada ging ervan uit dat de kinderen niets konden, hierdoor werden de kinderen naar ons idee onder gestimuleerd. Daarom vinden wij het belangrijk om in de instructiefilm te benadrukken dat een positieve manier van benaderen ook een positieve reactie opwekt bij een kind.

Vanuit de enquêtes kwam een aantal activiteiten naar voren waarbij het personeel aangaf dat zij meer wilden leren. Wij hebben ervoor gekozen om een aantal van deze activiteiten te benadrukken in onze instructiefilm. Zelf hebben wij ook een aantal activiteiten gekozen die wij willen benadrukken omdat onze ervaring is dat deze activiteiten beter uitgevoerd kunnen worden wanneer er naar de benadering- en stimuleringswijze gekeken wordt.

6. Conclusie

6.1 Beknopt antwoord op de deelvragen

1. Wat is optimale zorg voor meervoudig gehandicapte cliënten?

Meervoudig gehandicapte cliënten worden op hun eigen niveau gestimuleerd worden om optimaal te functioneren. Ze kunnen zelf bepalen welke specialistische zorg die ze nodig hebben. En wanneer zij deze krijgen.

3. Wat is stichting Betheljada?

Stichting Betheljada heeft een huis voor kinderen met een meervoudige handicap. Het huis biedt zowel dagbesteding al woonzorg voor in totaal 38 cliënten in de leeftijd van 0- 35 jaar oud.

4. Wat zijn de kenmerken van meervoudig gehandicapte cliënten?

Het hebben van twee of meer handicaps, die elkaar wederzijds beïnvloeden waardoor de ontwikkeling verstoord wordt.

5. Wat zijn de basisbehoeftes van meervoudig gehandicapte cliënten?

De basisbehoeftes van een meervoudig complex gehandicapte cliënt bestaat voornamelijk uit:

- vertrouwen
- verzorging
- veiligheid
- structuur
- ontwikkeling.

6. Op welke manier kan je een meervoudig gehandicapte cliënt het best benaderen en stimuleren?

Er bestaat niet een vaste benaderingswijze voor meervoudig gehandicapte cliënten. Dit verschilt per cliënt en per situatie. Er zijn 5 verschillende benaderingswijzen die wij beschreven hebben. Uit alle 5 de benaderingswijzen die wij beschreven hebben zijn er zaken van belang in de omgang met een meervoudig gehandicapte cliënt.

7. Welke kwaliteiten heb je als begeleider nodig om meervoudig gehandicapte cliënten te begeleiden?

- Juiste houding naar de cliënt toe.
- Empathie
- Contact kunnen maken met de cliënt.
- Respect voor de cliënt.
- Doelgericht werken.

6.2 Antwoord op de probleemstelling:

Welke (basis)kennis heeft het personeel van stichting Betheljada nodig voor het werken met meervoudig gehandicapte cliënten van 0 tot 35 jaar met betrekking tot hun basisbehoeften? Hierbij willen wij letten op het stimuleren en de benaderingswijze naar de kinderen.

De basiskennis die het personeel van stichting Betheljada nodig heeft zijn de kwaliteiten die je nodig hebt als begeleider van meervoudig gehandicapten cliënten zoals beschreven in deelvraag 7.

De belangrijkste kennis die je nodig hebt voor het werken met meervoudig gehandicapten cliënten is dat je, je in kan leven in de belevingswereld van de cliënt en dat je, je daarop weet aan te passen.

7. Eindproduct.

We willen in de instructie film de nadruk leggen op de houding van het personeel en op het stimuleren van het kind. In Suriname wordt er weinig met het kind gesproken omdat men ervan uitgaat dat het kind je niet begrijpt. In de instructie film willen we benadrukken dat wanneer je een kind voorbereid op wat er komen gaat, het kind weet wat er gaat gebeuren en daardoor niet voor verrassingen komt te staan.

Aan de hand van de video hopen wij dat de stimulatie en benadering naar de kinderen toe verbeterd op stichting Betheljada. Wij willen de begeleiders van Betheljada competenties leren aan de hand van onze instructiefilm en inzicht geven in hun eigen handelen.

In de instructie film gaan we in op een aantal dagelijks terugkerende situaties waaronder:

- Douchen
- Aankleden
- Eten
- Drinken
- Zwemmen
- Knutselen
- Muziek maken

We laten zien welke houding je aanneemt naar het kind toe, hoe je tegen een kind praat. En hoe je een kind kan stimuleren om zelf mee te helpen in een situatie.

We houden in onze instructie film rekening met de volgende punten:

We hebben ervoor gekozen om zo weinig mogelijk de kinderen in beeld te nemen tijdens het filmen van de instructie film, vanwege de privacy van de kinderen. Het gaat uiteindelijk om de begeleiders, en de houding die zij aannemen naar het kind toe.

We willen verschillende kinderen filmen voor de instructiefilm. Dit om een beeld te kunnen scheppen van de verschillende niveaus en beperkingen van meervoudig gehandicapte kinderen.

We willen ervoor kiezen om zelf niet op de video te komen. We hebben hiervoor gekozen omdat de begeleiders van stichting Betheljada ons kennen. En omdat het makkelijker is tijdens het filmen van de video instructies te kunnen geven.

De activiteiten op de video belichten we in de vorm van een dagprogramma. We hebben hiervoor gekozen omdat wij dit een duidelijke en logische structuur vinden voor de video. En omdat dit herkenbaar is voor het personeel van stichting Betheljada.

We willen op de video zowel individuele als groepsactiviteiten belichten. Omdat er verschil zit in de benadering en stimulatie in een individuele activiteit als een groepsactiviteit.

We willen de houding van de begeleider vanuit verschillende hoeken filmen zodat er een duidelijk beeld gevormd kan worden van de houding en benaderingswijze van de begeleider. Hierdoor zal de instructiefilm makkelijker te begrijpen zijn en kunnen we aan de verwachting, van een duidelijke en eenvoudige film, voldoen.

8. Bijlagen

Bijlage 1:

Enquêtevragen Kinderdienstencentrum Kind & Zo

Hallo collega's

Voor jullie ligt een enquête voor ons afstudeeronderzoek. Zouden jullie zo vriendelijk willen zijn om de enquête in te vullen.

We studeren af op onze stage stichting Betheljada te Suriname, Wat wij hebben ondervonden in Suriname is dat de zorg voor gehandicapten kinderen niet altijd even goed en zorgvuldig is als bij ons op Kinderdienstencentrum Kind & Zo. Wat bijvoorbeeld een verbeterpunt is, is de houding van de werknemers. De werknemers hebben moeite met het benaderen en stimuleren van de kinderen. Wij zijn bezig met een instructiefilm te maken waarop de werknemers kunnen zien hoe wij de kinderen benaderen en stimuleren.

We hebben een aantal dagelijkse activiteiten in de enquête verwerkt. Zouden jullie bij de activiteiten in willen vullen hoe jullie tijdens deze activiteiten handelen. Let daarbij op het stimuleren en benaderen van de kinderen. Alvast bedankt voor jullie medewerking.

Vriendelijke Groet,
Dewi en Inge
Studenten Haagse Hoge school.

Enquête voor Kinderdiensten Centrum Kind & Zo

Eten geven aan de kinderen

Waar moet je op letten? _____

Kinderen te tillen

Waar moet je op letten? _____

Kinderen baden

Waar moet je op letten? _____

Kinderen verkleeden

Waar moet je op letten? _____

Kinderen verschonen

Waar moet je op letten? _____

Zwemmen met de kinderen

Waar moet je op letten? _____

Snoezelen met de kinderen

Waar moet je op letten? _____

Knutselen met de kinderen

Waar moet je op letten? _____

Bijlage 2:

Enquêtevragen stichting Betheljada

Enquête:

Functie: _____

Groep: _____

Opleiding: _____

Vind je dat je genoeg kennis hebt om de kinderen van Betheljada te verzorgen:

Eten geven aan de kinderen ja nee

Wat zou je hier nog in willen leren? _____

Kinderen te tillen ja nee

Wat zou je hier nog in willen leren? _____

Kinderen baden ja nee

Wat zou je hier nog in willen leren? _____

Kinderen verkleden ja nee

Wat zou je hier nog in willen leren? _____

Kinderen verdrogen ja nee

Wat zou je hier nog in willen leren? _____

Bereid je de kinderen voor op wat er gaat gebeuren als je bijvoorbeeld het kind gaat baden of verdrogen?

Ja nee

Vind je dat je genoeg kennis hebt om de kinderen van Betheljada activiteiten te bieden:

Zwemmen met de kinderen ja nee

Wat zou je hier nog in willen leren? _____

Snoezelen met de kinderen ja nee

Wat zou je hier nog in willen leren? _____

Knutselen met de kinderen ja nee
Wat zou je hier nog in willen leren? _____

Zingen met de kinderen ja nee
Wat zou je hier nog in willen leren? _____

Muziek maken met de kinderen ja nee
Wat zou je hier nog in willen leren? _____

Begrijpt het kind je als je tegen ze praat? ja nee
Wat zou je hier nog in willen leren? _____

Vind je dat je genoeg medische kennis hebt over de kinderen:

Waarom een kind medicijnen krijgt ja nee
Wat zou je hier nog in willen leren? _____

Epilepsie ja nee
Wat zou je hier nog in willen leren? _____

Wonden verbinden/ verzorgen ja nee
Wat zou je hier nog in willen leren? _____

Vind je dat je genoeg kennis hebt over de organisatorische werkzaamheden:

Rapportage schrijven ja nee
Wat zou je hier nog in willen leren? _____

Verslagen schrijven over de kinderen ja nee
Wat zou je hier nog in willen leren? _____

Wat denk je dat er veranderd zou kunnen worden om de zorg binnen betheljada nog beter te maken? _____

Bijlage 3:

Brief van de directeur van stichting Betheljada.

Paramaribo, 20 februari 2007

Betreft: verzoek tot beeldmateriaal over een professionele beroepshouding naar kinderen toe met een meervoudige handicap.

Het afgelopen jaar is er voor het eerst gestart met het houden van functioneringsgesprekken naast de bestaande beoordelingsgesprekken.

Een belangrijk aandachtspunt waar bijna iedereen aan moet werken is zijn houding/attitude naar de bewoners toe. Sommige verzorgsters hebben bijna geen inlevingsvermogen en zijn voor Nederlands begrippen ruw naar de kinderen toe.

Een aantal aspecten hebben hier invloed op zoals de eigen opvoeding, geen gerichte opleiding en geen goed voorbeeld in de omgeving.

Betheljada is het enige tehuis waar 24 uurszorg gegeven wordt aan kinderen met een meervoudige handicap. Dit betekent dat men ook geen andere voorbeelden heeft en men ook geen stage kan lopen.

Mijn vraag is dan ook de volgende:

Kan er een documentaire/voorlichtingsfilm gemaakt worden over hoe men in Nederland als verzorgster met een kind met een meervoudige handicap omgaat. Hoe benader je een kind, hoe stimuleer je een kind. De dagelijkse situatie zoals; baden, eten geven, snoezelen, zwemmen etc.

Iedereen die uit Nederland komt en op Betheljada op bezoek is schrikt erg als ze de eetsituatie zien. Hier gaat dan ook mij voorkeur naar uit om dit aan de verzorgsters duidelijk te maken hoe het ook anders kan. Welke houding je daarbij aanneemt en hoe je het kind kan stimuleren om zelf te eten.

Daarnaast vind ik dat men hoofdzakelijk aan het werk is om basiszorg te bieden. Als ik het aan de verzorgsters overlaat, doen ze naast het baden en voeden bijna geen extra taken. Men heeft vaak geen idee of gevoel dat totale zorg meer inhoud dan basiszorg.

Ik hoop dat ik duidelijk heb kunnen maken dat het met name over een professionele beroepshouding gaat en dat ik hiervoor beeldmateriaal wil hebben.

Met vriendelijk groet,

M.Courtar-Fuchs
Directeur.

Cornelis Jongbawstraat 55
P.O.Box 8138
Paramaribo
Suriname

Telefoon: (00597) 475921
Fax: (00597) 421037
E-mail: betheljada@hotmail.com
Website: www.betheljada.org

Surinaamsche Bank:
SRD 16.47.830
Euro 05.45.880

Bijlage 4:

Procesverslag

Keuzes en afspraken voor ons onderzoek:

Ons keuze voor het onderzoek en eindproduct was voor ons snel gemaakt. Wij zijn aan ons afstudeerproject gekomen door onze stage bij stichting Betheljada in Suriname. De vraag van de directeur om een voorlichtingsfilm, die in gaat op de houding van het personeel en het benaderen van de kinderen, vonden wij een leuk en leerzaam onderwerp voor ons afstuderen. Wij hebben zo een leuke, leerzame ervaring opgedaan binnen stichting Betheljada dat wij er voor hebben gekozen om ons onderzoek en eindproduct te maken voor stichting Betheljada.

Wij hebben de keuze gemaakt om binnen ons onderzoek een literatuur onderzoek te doen, en enquêtes af te nemen zowel bij stichting Betheljada als bij een vergelijkbare instelling kinderdiensten centrum Kind & Zo. Door deze informatie met elkaar te vergelijken en onderzoeken zijn we tot een goed onderzoek gekomen en hebben we uiteindelijk een product geleverd waar we trots op zijn.

Binnen het onderzoek hebben we er voor gekozen om ons zo veel mogelijk te houden aan de planning die was gesteld vanuit school. Over het algemeen zijn we op schema gebleven en was de planning vanuit school een goede planning om mee te werken. De verslagen en afspraken die we maakten zijn vast gelegd op onze gezamenlijke emailaccount. Op deze emailaccount waren alle documenten opgeslagen die we nodig hadden voor het afstudeerproject. Dit zorgde voor structuur en overzicht binnen ons afstuderen.

We hebben de keuze gemaakt om geen samenwerkingscontract op te stellen omdat wij vonden dat, dat niet nodig was voor onze samenwerking omdat we al meerdere malen samen hebben gewerkt. Wij hebben de samenwerking altijd als prettig ervaren. Wanneer er problemen zijn/waren hadden we ervoor gekozen om het samen te bespreken en een oplossing te zoeken. Hiervoor hebben wij geen samenwerkingscontract nodig.

Doelstelling van ons onderzoek/afstudeerproject:

De doelstelling die wij hadden gesteld voor ons afstudeerproject:

Kennis en inzicht verkrijgen om de zorg voor meervoudig gehandicapte cliënten binnen stichting Betheljada te Suriname te verbeteren.

Wij hebben de doelstelling weten te behalen doormiddel van ons onderzoek en het maken van de instructiefilm voor stichting Betheljada. Doordat de werknemers de instructiefilm bekijken zullen de werknemers kennis opdoen over het stimuleren en het benaderen van meervoudig gehandicapten kinderen. Hierdoor denken wij dat de zorg op stichting Betheljada zal verbeteren.

Verloop van ons onderzoek

De literatuur:

De literatuur die we hebben gebruikt voor ons onderzoek zijn voornamelijk boeken vanuit de opleiding Sociaal pedagogische hulpverlening en onze vorige opleiding Sociaal pedagogisch werker. Doordat we deze boeken al eerder hadden gelezen binnen deze opleidingen was het literatuurdeel snel en efficiënt uitgewerkt.

Soms hadden we moeite om uit de literatuur de kernpunten te halen. We hebben moeite gehad met de hoofd en bijzaken gescheiden te houden. Wij vonden een hoop literatuur belangrijk. Hierdoor werd ons onderzoek te uitgebreid en onduidelijk. Uiteindelijk kwamen we tot de conclusie dat een aantal informatiebronnen geschrapt konden worden of dat een samenvatting ingekort kon worden.

Bij het bespreken van de literatuur tijdens een consult kwamen we erachter dat de literatuur uiteindelijk nog te uitgebreid beschreven was voor ons onderzoek. We hebben de literatuur nog concreter weten te maken door objectief te kijken wat relevant was om antwoord te krijgen op onze deelvragen en probleemstelling. Hierdoor hebben we ervoor gekozen om het uitgebreidere literatuurdeel als bijlage in het verslag te doen als extra informatie.

Enquêtes stichting Betheljada:

De enquêtes die we op stichting Betheljada hebben afgenomen hebben we gemaild naar stichting Betheljada. De directeur van stichting Betheljada heeft ervoor gezorgd dat de enquêtes terecht kwamen bij de begeleidsters van stichting Betheljada. De directeur zou er voor zorgen dat ze de enquêtes weer naar Nederland zou sturen als de begeleidsters ze hadden ingevuld. Vanuit de enquêtes wilden wij informatie krijgen over de onzekerheden/kennis van de begeleidsters. We hadden er voor gekozen om bij alle activiteiten waar de begeleidsters op een dag mee te maken hadden te vragen of de begeleidsters vonden dat ze genoeg kennis hadden om deze activiteit uit te voeren en of ze nog nieuwe dingen wilden leren binnen deze activiteit. We hebben de enquête op deze manier opgesteld omdat, wij op stichting Betheljada hadden ondervonden dat de begeleidsters soms onzeker waren over de activiteiten die ze uit moesten voeren. Naar onze mening kwam deze onzekerheid omdat ze weinig kennis hebben om met meervoudig gehandicapten kinderen te werken.

Wij vonden het erg moeilijk om een geschikte enquête voor stichting Betheljada te maken. Doordat wij de situatie op stichting Betheljada kennen weten wij ook hoe het personeel te werk gaat. Onze ervaring is dat het heel erg moeilijk is om vragen te stellen aan het personeel op papier. De taal is niet heel sterk ontwikkeld bij sommige werknemers. Voor ons was het hierdoor moeilijk een geschikte enquête te maken waarbij we wilden letten op makkelijke vragen die genoeg informatie geven voor ons onderzoek. Uiteindelijk hebben we ervoor gekozen de enquête zo eenvoudig mogelijk op te stellen door elke vraag op dezelfde manier te stellen.

Het analyseren van de enquêtes vonden wij erg moeilijk omdat de antwoorden die we op de vragen hadden terug gekregen moeilijk te interpreteren waren. We kregen ook niet de informatie terug waarop we hadden gehoopt. Hierdoor was het voor ons erg moeilijk om de enquêtes bruikbaar te maken voor ons onderzoek. We hebben er toen voor gekozen om contact op te nemen met de directeur van stichting Betheljada. Die heeft ons verduidelijking gegeven door middel van een brief waarin de opdracht voor de instructiefilm duidelijk en concreet word beschreven. Ook heeft zij een aantal punten en activiteiten mee gegeven die ze graag terug wilden zien in de instructiefilm.

Enquête kinderdienstencentrum Kind & Zo:

De enquêtes die wij hebben afgenomen op kinderdienstencentrum Kind & Zo gingen in op het benaderen en stimuleren van gehandicapten kinderen. We hebben deze instelling benaderd omdat wij deze werkplek goed kennen omdat wij inval werk verrichten bij deze instelling. Wij hebben een goede ervaring binnen deze instelling met het benaderen en stimuleren van de kinderen. De werknemers van kinderdienstencentrum Kind & Zo wilden graag mee werken aan onze enquête. We hebben ervoor gekozen een korte krachtige enquête te maken die niet veel tijd kost om in te vullen.

Het analyseren van de enquête verliep heel vlot omdat er over het algemeen dezelfde antwoorden werden gegeven op de vragen die wij hadden gesteld. De enquêtes waren goed te gebruiken voor ons onderzoek omdat we informatie terug kregen waar we veel mee konden doen zowel voor het onderzoek als voor het eindproduct.

Filmen voor ons eindproduct:

De activiteiten die we hebben gefilmd voor de instructiefilm zijn voornamelijk opgenomen op kinderdienstencentrum Kind & Zo. We hebben ervoor gekozen om bij deze instelling te filmen omdat deze instelling vergelijkbaar is met stichting Betheljada. Voor ons was het makkelijk om daar te filmen omdat we deze werkplek kennen.

Voor het filmen hebben we toestemming moeten vragen aan de locatiemanager van kinderdienstencentrum Kind en Zo en aan de ouders van de cliënten die op de film komen. Over het algemeen werden alle activiteiten uitgevoerd binnen kinderdienstencentrum Kind en Zo. Alleen voor de activiteit zwemmen hebben we ervoor gekozen om niet op kinderdienstencentrum Kind en Zo te filmen. Hiervoor hebben wij bij een jongen gefilmd die Dewi kent door haar werk via de PGB. Deze jongen hebben we in het zwembad gefilmd op Creayenburch te Nootdorp.

De verdere keuzes die wij hebben gemaakt om de instructiefilm te maken worden beschreven in het plan van aanpak.

Monteren van de instructiefilm voor ons eindproduct:

Wij geen eerdere ervaring met het monteren van een film.

Voor het monteren van de instructiefilm hebben wij hulp gehad van Arjen Schotel. Deze jongen heeft door middel van zijn opleiding ervaring met het monteren van films. Wij hebben samen met Arjen gekeken hoe de film er uit moest komen te zien. We hebben gekeken welk beeldmateriaal geschikt was voor de film en besproken wat de kern van onze instructiefilm was. Het was erg prettig om met iemand samen te werken die veel verstand heeft van films en het monteren daarvan.

Veranderingen binnen ons productverslag:

Ons productverslag heeft veel veranderingen gekend binnen de lay-out en de inhoud. De deelvragen zijn binnen ons verslag een aantal keer veranderd. Zo hadden we eerst de deelvragen

- *Wat is optimale zorg voor meervoudig gehandicapten kinderen.*
- *Wat zijn de drempels binnen de meervoudig gehandicapten zorg?*
- *Hoe kan de begeleiding van meervoudig gehandicapten een rol spelen in het vervullen van de behoeften van de cliënten*
- *Hoe staan meervoudig gehandicapten cliënten in de Surinaamse maatschappij*
- *Welke kwaliteiten en kennis moet het personeel bezitten om met meervoudig gehandicapten kinderen te kunnen werken?*

Enkele deelvragen zijn weg gelaten omdat ze niet relevant genoeg waren voor ons onderzoek. De andere deelvragen zijn voor een deel aangepast en terug te vinden in ons productverslag.

Nieuwe deelvragen die wij hebben opgesteld in het verloop van ons onderzoek:

- *Op welke manier kan je een meervoudig gehandicapte cliënt het best benaderen en stimuleren?*
- *Wat zijn de criteria waaraan de instructie film moet voldoen om de benadering en stimulering naar de kinderen te benadrukken.*

Deze deelvragen hebben wij opgesteld omdat ze noodzakelijk waren voor het eindproduct. Voordat we de deelvragen op hadden gesteld was voor ons nog niet precies duidelijk hoe het eindproduct eruit kwam te zien. Naar mate ons onderzoek en product concreet omschreven was hebben we deze deelvragen opgesteld.

Formulering van een deelvraag:

- *Wie zij meervoudig gehandicapten cliënten?*

Is veranderd in de deelvraag:

- *Wat zijn de kenmerken van meervoudig gehandicapten cliënten.*

We hebben hiervoor gekozen omdat deze deelvraag concreter was, en dus beter te beantwoorden was.

Ook is onze probleemstelling aangepast naar mate ons productverslag vorderde. Doordat we steeds duidelijker kregen vanuit stichting Betheljada wat er van ons werd verwacht konden wij onze probleemstelling ook beter formuleren. Aan het begin van het onderzoek was onze probleemstelling te breed geformuleerd. Doordat de probleemstelling steeds concreter werd konden wij steeds beter onderzoek verrichten.

Hoe hebben jullie het werken aan het afstudeerproject ervaren:

Wij hebben het afstudeerproject als erg leerzaam ervaren. We hadden een goed doel voor ogen wat we wilden behalen, namelijk de instructiefilm maken voor stichting Beheljada. Doordat we goed wisten wat wilden en waarvoor we het onderzoek hebben uitgevoerd waren we erg gestimuleerd om een zo goed mogelijk product en verslag te maken.

Suriname en stichting Betheljada staat nog steeds dicht bij ons. Door ons afstudeerproject voor Suriname te kunnen doen kwamen er bij ons veel ervaringen en herinneringen naar boven van onze stage. Hierdoor vonden wij het erg leuk om te werken aan ons afstudeerproject.

Doordat de samenwerking goed verliep en we niet voor verrassingen zijn komen te staan verliep het afstuderen naar onze mening goed.

Consulten:

We hebben vrij regelmatig gebruikt gemaakt van de consulten en contact via e-mail. Tijdens de consulten werd voornamelijk de voortgang besproken, de inhoud van ons productverslag en ons eindproduct.

We hadden met onze begeleidster afgesproken dat ons productverslag mochten laten lezen als we er vragen over hadden. Dit was voor ons een fijne manier van werken. Ons verslag werd voor zien van comment's waardoor het voor ons duidelijk was of we bepaalde stukken moesten verbeteren binnen ons productverslag.

Wij hebben de consulten en het contact via de e-mail als prettig ervaren. Wanneer wij vragen hadden werd er vrijwel direct op geantwoord en met de feedback en het commentaar dat de begeleidster ons gaf konden wij goed uit de voeten.

Feedback:

Het geven en ontvangen van feedback kwam over het algemeen alleen naar voren in de gesprekken met de afstudeerbegeleider tijdens de consulten. Voornamelijk kregen we feedback op ons verslag en product. Wij hebben elkaar weinig tot geen feedback gegeven. We hadden meer overleg over bepaalde afspraken of handelingen die we uit voerden. Wij zagen dit niet als een vorm van feedback. Wij vonden dat we goed om konden gaan met het ontvangen en geven van feedback. Naar ons idee kunnen wij goed om gaan met feedback omdat we binnen de opleiding genoeg hebben geoefend met het geven en ontvangen van feedback.

Welke sterke en zwakke kanten zijn we tegen gekomen:

Sterke kanten binnen onze samenwerking:

- we kennen elkaar erg goed
- we hebben weinig woorden nodig om elkaar te begrijpen
- we hebben dezelfde manier van werken
- we kunnen alles tegen elkaar zeggen
- we vullen elkaar aan
- we hielden ons goed aan de planning

Zwakke kanten binnen onze samenwerking:

- we waren al snel afgeleid door het onderwerp Suriname
- we waren niet altijd consequent met afspreken
- we hadden het erg druk naast het afstudeerproject met werk, en privé omstandigheden waardoor we soms moeite hadden met een afspraak maken om aan het afstuderen te werken.

We hebben de samenwerking als prettig ervaren. We zijn gewend om samen te werken aan werkstukken en samen te zijn. In Suriname, tijdens onze stage, zijn we een half jaar lang, 24 uur per dag, samen geweest. Hierdoor kennen we elkaar door en door. We hebben weinig woorden nodig om ons uit te drukken en kennen de karaktereigenschappen goed van elkaar. Hierdoor was het voor ons een makkelijke taak om samen te werken.

We hadden tijdens de samenwerking echt het gevoel dat we elkaar aan konden vullen. Dewi is heel goed met de computer en de filmmapparatuur die we moesten gebruiken voor de instructiefilm en het verslag. Inge is goed in het formuleren van zinnen en het schrijven van de teksten in het verslag. Door elkaar te helpen met de taken die we moesten uitvoeren hebben we de samenwerking als prettig ervaren.

Binnen ons afstudeerproject hebben we over het algemeen alle handelingen die uitgevoerd moesten worden samen gedaan. We hebben veel overleg gehad voor het uiteindelijke product en hebben alles samen besloten en afgesproken. We hadden voor de verslagen een gezamenlijke e-mail aangemaakt waarop alle documenten stonden die we nodig hadden voor het afstuderen. Dit was een fijne manier van werken omdat het overzichtelijk was en alle documenten waren goed terug te vinden en te verbeteren.

We hebben binnen het verslag ook afspraken gemaakt wie voor welk deel verantwoordelijk was. Dewi werkte voornamelijk aan de Lay-out en de afwerking binnen ons product verslag. Inge heeft in overleg met Dewi het procesverslag geschreven.

Waar wij wel moeite mee hadden was de ervaringen die wij hadden opgedaan in Suriname af en toe los te laten. Doordat wij weten hoe de kinderen worden verzorgd op stichting Betheljada vonden wij het moeilijk om objectief te blijven om de instructiefilm te maken. Wij kennen de handelingen en reacties van het personeel van stichting Betheljada. De zorg voor de kinderen is anders dan hier in Nederland. Doordat je deze ervaring hebt wil je een aantal punten binnen je eindproduct meer belichten dan anderen. Hierdoor hadden wij soms het idee dat we niet helemaal objectief waren.

Hoe hebben we tegenslagen opgevangen:

We hebben te kampen gehad met een aantal tegenslagen. Zo hadden we af en toe moeite om contact op te kunnen nemen met Suriname. We hadden te maken met tijdverschil en de verre afstand. We hebben zowel telefonisch contact gehad als via de mail. Vaak moesten we lang wachten op reactie vanuit Suriname. Hierdoor hebben we soms wat vertraging opgelopen waardoor we binnen de planning goede afspraken moesten maken om alles op tijd in te kunnen leveren.

Doordat wij de mentaliteit en cultuur kennen vanuit Suriname wisten wij dat we met deze tegenslag te maken zouden kunnen krijgen. We hebben geprobeerd om er rekening met te houden. Maar voor ons was het toch een teleurstelling dat we niet altijd de reactie kregen vanuit Suriname waarop wij hoopten.

Ook hebben we een grote tegenslag gehad met de enquêtes die we terug kregen van de begeleidsters uit Suriname. We hadden er op gerekend meer enquêtes terug te krijgen van de begeleidsters. En de uiteindelijke conclusie die we konden trekken uit de enquêtes was niet het geen waar wij op hadden gehoopt. Hierdoor hebben we ervoor gekozen om de enquête af te nemen bij kinderdienstencentrum Kind & Zo.

Om de instructiefilm te kunnen maken hadden we filmcamera's nodig. We zijn zelf niet in het bezit van een videocamera. Hierdoor waren we afhankelijk van andere mensen van wie we de camera konden lenen. Filmcamera's waren moeilijk om aan te komen of moeilijk om te huren. Hierdoor kwamen we in tijdnood met filmen waardoor we niet altijd het gewenste beeld op video hadden of genoeg tijd hadden om te kunnen filmen. We hadden de afspraak gemaakt elke activiteit met twee camera's te filmen. Uiteindelijk hebben we dit niet kunnen realiseren. Hierdoor hebben we ervoor gekozen om de activiteiten uit zo veel mogelijk verschillende hoeken te filmen waardoor we toch een optimaal beeld kunnen scheppen.

Tijdens het filmen kom je ook tot de conclusie dat je niet altijd het gewenste beeld kan schetsen wat je eigenlijk zou willen laten zien. Je hebt te maken met mensen die je filmt die reageren op bepaalde reacties. Op de dagen dat wij hebben gefilmd was er bijvoorbeeld een meisje die niet goed in haar vel zat. Hierdoor werd beeldmateriaal wat wij van haar hadden gefilmd niet bruikbaar omdat we niet de reactie kregen wat wij graag wilden laten zien op de instructiefilm. Je kan dit het meisje niet kwalijk nemen want iedereen heeft wel eens een dag dat hij of zij zich minder voelt. Maar voor ons was het een beetje een tegenslag omdat je de instructiefilm zo goed mogelijk wilt maken.

Bijlage 5:

Literatuurlijst

1. Monika Courtar, directeur stichting Betheljada, *jaarverslag 2005*, accountant Ritfeld & Co, Paramaribo Suriname, 2006.
2. Gehandicaptenzorg WZ15 derde druk, *Floor de Graaf, Ine Jacet, Ed Urlings, Margreet Weide*, Samen Scholen, Uitgeverij Angerenstein, Arnhem 2002.
3. Jakob rigter (2002) ontwikkelingspsychopathologie bij kinderen en jeugdigen, Uitgeverij Coutinho b.v.
4. Begeleiden spw 3 Agogisch, *Martien Lodder*, uitgeverij Spruyt, van Mantgem & de Does BV, Leiden, 1999.
5. Monika Courtar, directeur stichting Betheljada, *jaarverslag 2005*, accountant Ritfeld & Co, Paramaribo Suriname, 2006.
6. Werkboek opvoeding, *Hans Malschaert en Marinus Traas*, HBuitgevers, 2004, Baarn
7. Gehandicaptenzorg WZ15 derde druk, *Floor de Graaf, Ine Jacet, Ed Urlings, Margreet Weide*, Samen Scholen, Uitgeverij Angerenstein, Arnhem 2002.
8. Brinkman Frans (2000) *sociaal agogisch basisboek, methodiek sociaal pedagogische hulpverlening*. Bohn Stafleu Van Loghum Houten /Diegem.
9. Brinkman Frans (2000) *sociaal agogisch basisboek, individuele gespreksvoering* Bohn Stafleu Van Loghum Houten /Diegem.

Bronvermelding:

Stichting Betheljada

Cornelis Jongbawstraat 55

P.O.Box 8138

Paramaribo

Suriname

Kinderdienstencentrum Kind & Zo

Paardenmarkt 84

2611 PD Delft

Telefoon 015 - 215 49 30